

การศึกษา

ชาววัง ตอนที่ ๒

เมื่อตอนที่แล้วเราได้เล่าเรื่องของชาววังกันมาบ้างแล้ว ในวันนี้จะขอเล่าถึงชาววังประเภทต่าง ๆ กันต่อ สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้อธิบายว่า ชาววัง แบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้นสูง ชั้นกลาง และชั้นต่ำ ชาววังประเภทแรกคือ ชาววังชั้นสูง แบ่งเป็น ชาววังโดยกำเนิด และ ชาววังโดยถวายตัว ชาววังชั้นสูง คือ เจ้านายที่เป็นพระราชธิดาซึ่งประสูติและศึกษาในพระบรมมหาราชวัง เมื่อทรงพระเจริญวัยก็ได้เป็นผู้หลักผู้ใหญ่อยู่ในวัง บางพระองค์ก็ได้พระราชทานพระอนุญาติให้เสด็จออกไปอยู่ร่วมกับเจ้านายพี่น้องก็มี เจ้านายพระองค์ชายที่เป็นพระราชบุตรประสูติในพระราชวัง ก็ทรงศึกษาวิชาชั้นประถมที่ในวังจนพระชันษา ๑๓ ขวบ โสกันต์แล้วจึงเสด็จออกไปอยู่นอกวังต่างหาก ส่วนหม่อมเจ้าหญิงโตขึ้นก็มักรับราชการอยู่ในวัง ถ้าเป็นชายพอพระชันษาได้ราว ๑๐ ขวบ ก็ต้องออกไปอยู่นอกวัง พวกเจ้านายนับว่าเป็นชาววังโดยกำเนิดพวกหนึ่ง ต่อลงมาถึงชั้นลูกผู้ดีมีตระกูล คือพวกราชินิกุล และธิดาข้าราชการ หม่อมราชวงศ์ก็นับอยู่ในพวกนี้ด้วย คือเป็นชาววังด้วยถวายตัว ลักษณะการที่ถวายตัวเป็นชาววังนั้น ถ้าผู้ปกครองสกุลปรารถนาจะให้ลูกหลานหญิงเล่าเรียนศึกษาที่ในพระบรมมหาราชวัง ต้องหาที่สำนักหลักแหล่งฝากกับท่านผู้ใหญ่ซึ่งเป็นญาติหรือเคยนับถือกันมา แล้วส่งธิดาไปอยู่กับท่านแต่ยังเด็ก

ส่วนชาววังชั้นกลางไม่ได้ถวายตัวทำราชการ แต่มักเป็นลูกคหบดี ซึ่งผู้ปกครองประสงค์จะให้ธิดาได้รับการอบรมและศึกษาอย่างชาววัง จึงส่งเข้าไปถวายตัวเป็น “ข้าหลวง” อยู่กับเจ้านายพระองค์หญิง หรืออยู่กับท่านผู้หลักผู้ใหญ่ที่ในพระราชวังแต่ยังเด็ก รับใช้สอยและศึกษาอยู่จนสำเร็จการศึกษาแล้ว พอเป็นสาวก็ลากลับออกไปมีเหย้าเรือน แต่ก็ยังมีบางคนชอบอยู่ในวัง เเลขอยู่ไปจนแก่ก็มี ยังมีชาววังอีกพวกหนึ่งซึ่งควรนับว่าอยู่ในชั้นกลาง คือพวกพนักงานที่ไม่ได้ถวายตัว เช่นพวกพนักงานกลางสำหรับเชิญเครื่องเสวยจากห้องเครื่องขึ้นไปส่งถึงพระราชมนเทียรเป็นต้น ส่วนชาววังชั้นต่ำมี ๒ พวก พวกแรกเรียกว่า “โขน” เป็นลูกหมู่คนหลวง คนพวกนี้มีหน้าที่สำหรับรักษาประตูวังและรับใช้กรรมกรในงานต่าง ๆ แต่จะมีลูกผู้ดีก็ได้ ส่วนอีกพวกหนึ่งเป็นคนรับใช้ของชั้นผู้ดีที่อยู่ในวัง พวกชั้นต่ำอันเป็นชั้นที่ ๓ นี้ถ้าจะว่าเป็นชาววังก็แต่ด้วยอยู่ในวังเท่านั้น.